

**Міністерство освіти і науки України
Одеська державна академія будівництва і архітектури**

МАТЕРІАЛИ
VIII міжнародної науково-практичної конференції

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ, БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

28 - 29 квітня 2026 р.

м. Одеса

**Міністерство освіти і науки України
Одеська державна академія будівництва і архітектури**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ, БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

**МАТЕРІАЛИ
VIII міжнародної науково-практичної конференції**

**28 – 29 квітня 2026 року
м. Одеса**

Одеса-2026

А 50 **Актуальні проблеми та перспективи розвитку охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту:** мат-ли VIII Міжнародної наук.- практ. конф. Одеса: ОДАБА, 2026. 215 с.

Редакційна колегія:

Ковров А.В. – кандидат технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, голова Вченої ради Одеської державної академії будівництва та архітектури, член президії Академії будівництва України, віце-президент Академії енергетики України, академік Української Академії архітектури; (***головний редактор***)

Беспалова А.В. – доктор технічних наук, професор (***відповідальний редактор***);

Кровяков С.О – доктор технічних наук, професор (заступник ***відповідального редактора***)

Гвоздій С.П. – доктор педагогічних наук, професор;

Дашковська О.В. – кандидат хімічних наук, ст.науковий співробітник;

Третьяков О.В. – доктор технічних наук, професор

Книш О.І – кандидат технічних наук, доцент;

Ліпський В.В. – кандидат економічних наук;

Цуркан Н.Г. – кандидат економічних наук;

Дашковська О.П. – кандидат технічних наук, доцент (***відповідальний секретар***).

Секція 1

Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців і вчених вищої кваліфікації у сферах безпеки життєдіяльності, охорони праці та цивільного захисту

4. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 122 «Комп'ютерні науки».
5. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 123 «Комп'ютерна інженерія».
6. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 124 «Системний аналіз».

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У СФЕРАХ ОХОРОНИ ПРАЦІ, БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПРОБЛЕМИ ОПТИМІЗАЦІЇ

Заплатинський В.М., к.с.-г.н., доцент

zvm@ukr.net

Київський столичний університет ім. Бориса Грінченка, м. Київ

В умовах війни в Україні значно зросла кількість загроз, насамперед воєнного характеру. Забезпечення належного рівня безпеки населення, безпечного функціонування підприємств і установ, а також ефективне реагування на надзвичайні ситуації переважно залежить від ефективності та професіоналізму відповідних служб. Проте забезпечення безпеки залежить не тільки від відповідних служб, а значною мірою є наслідком формування у населення України культури безпеки. Адже, забезпечення безпеки – це не лише ліквідація наслідків надзвичайних та небезпечних ситуацій, а й недопущення та попередження небезпек. Саме тому в контексті можливостей підготовки майбутніх фахівців у сферах охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту в Україні, слід розглядати не лише підготовку працівників державної служби надзвичайних ситуацій, фахівців охорони праці, а й фахівців інших спеціальностей, зокрема учителів, які викладають інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут», предмет «Захист України», фахівців правоохоронних органів та фахівців інших спеціальностей від діяльності яких прямо чи опосередковано залежить безпека України та її населення. Звісно, в умовах війни найбільше навантаження лежить на військових – захисниках України. В даному дослідженні ми обмежимося аналізом можливостей підготовки фахівців цивільного захисту, пожежної безпеки та охорони праці. Система вищої освіти України пропонує різні освітні траєкторії підготовки фахівців у зазначених сферах, що реалізуються через низку спеціальностей і освітніх програм на рівнях фахового молодшого бакалавра, бакалавра, магістра та доктора філософії. Зокрема, підготовка здійснюється в межах низки спеціальностей галузей знань, зокрема галузь знань «К» «Безпека та оборона» включає спеціальності: «К8 Пожежна безпека»; «К10 Цивільна безпека». Варто відмітити, що за Міжнародною стандартною класифікацією освіти ISCED-F 2013 спеціальності: пожежна безпека, цивільна безпека і правоохоронна діяльність належать до однієї групи «Protection of persons and property» (у перекладі «Захист осіб та майна») код 1032 [1]. Слід зазначити, що аналіз даних ЄДЕБО

засвідчує одночасне функціонування освітніх програм за старою (263 «Цивільна безпека») та перехідною (К10 «Цивільна безпека») класифікаціями спеціальностей у зв'язку з поетапним упровадженням нової системи класифікації відповідно до Постанови КМУ № 1392 від 16.12.2022. [1, 2, 3]. Наявність даних за обома класифікаціями зумовлена тим, що здобувачі освіти продовжують навчання за тим кодом спеціальності, за яким були зараховані.

За даними ЄДЕБО в Україні готують фахівців зі спеціальності «Цивільний захист» у 13 (за К10) і відповідно у 22 (за 263) закладах вищої освіти. Підготовка бакалаврів проводиться у 9 закладах (за К10) та 17 (за 263) закладах вищої освіти. Найбільше здобувачів даної спеціальності серед українських ЗВО у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності: 179 на денній формі навчання та 78 на заочній формі та у Національному університеті цивільного захисту України відповідно на денній формі – 164 особи, а на заочній – 198 осіб [4]. Магістрів за даними ЄДЕБО готують у 9 (за К10) та 8 (за 263) вищих закладах освіти, при тому що ліцензії є у 10 ЗВО. Освітній ступінь «Доктор філософії» зі спеціальності «Цивільний захист» можна отримати у 5 (за К10) та 9 (за 263) ЗВО [4].

Таким чином, система з підготовки здобувачів освіти є добре розвинутою, але неоптимізованою, позаяк у низці закладів кількість здобувачів критично мала навіть на бакалавраті, а ступінь магістра у деяких ЗВО здобуває 1-3 особи. Є заклади, які забезпечують підготовку лише докторів філософії з даної спеціальності, при цьому у них відсутня підготовка бакалаврів та магістрів. Хоч формально це можливо, але викликає низку запитань. Підготовку фахівців з спеціальності «Пожежна безпека» за даними ЄДЕБО в Україні здійснюють 6 закладів освіти, в тому числі на рівні фахового молодшого бакалавра – 2 заклади, бакалавра – 4 заклади, магістра – 3 заклади, доктора філософії – 1 заклад (табл. 1.)

Таблиця 1 – Підготовка фахівців з спеціальності «Пожежна безпека» в Україні

	Назва закладу	Денна	Заочна	Вечірня
1	Вище професійне училище Львівського державного університету безпеки життєдіяльності м. Вінниця			
	(261) Фаховий молодший бакалавр	-	5	-
2	Вінницький транспортний фаховий коледж			
	(261) Фаховий молодший бакалавр	249	1	-
	(К8) Фаховий молодший бакалавр	125	26	-
3	Львівський державний університет безпеки життєдіяльності			
	(261) Бакалавр	334	197	-
	(261) Магістр	-	1	-
	(261) Доктор філософії	13	1	4
	(К8) Бакалавр	56	32	
	(К8) Магістр	28	-	-

	(К8) Доктор філософії (позиція наявна в ЄДЕБО)	-	-	-
4	Національний університет "Львівська політехніка"			
	(261) Бакалавр	60	22	-
	(К8) Бакалавр	24	27	-
	(К8) Магістр	14	34	-
5	Національний університет цивільного захисту України			
	261 Бакалавр	446	717	-
	261 Магістр	1	1	-
	261 Доктор філософії	3	9	5
	(К8) Бакалавр	57	34	
	(К8) Магістр	3	110	-
6	Національний університет "Львівська політехніка"			
	261 Бакалавр	60	22	-

Таблицю підготовлено за даними ЄДЕБО [4].

Спеціальність «Охорона праці» код «J4» належить галузі знань «J» «Транспорт та послуги». За міжнародною класифікацією «Occupational health and safety» код «1022». Спеціальність «Occupational health and safety» в дослівному перекладі «професійне здоров'я та безпека» найчастіше перекладається українською як «охорона праці та безпека» у міжнародній практиці охоплює комплекс заходів щодо забезпечення безпечних і здорових умов праці, включаючи управління ризиками, профілактику професійних захворювань і формування культури безпеки. Це поняття ширше ніж українське «охорона праці», адже включає медицину праці, психологію, менеджмент тощо. Утворення спеціальності «Охорона праці» код «J4» пройшло довгий шлях різноманітних трансформацій, детальний аналіз яких потребує окремого дослідження. В Україні за даними ЄДЕБО підготовку бакалаврів здійснює 12 (за J4) закладів вищої освіти, магістрів – 10 (за J4) ЗВО [4].

Крім того, підготовка фахівців з охорони праці реалізується в рамках спеціальності 015 «Професійна освіта» спеціалізація «Охорона праці». Вона має інтегрований характер і поєднує інженерну та педагогічну підготовку.

Спеціальності «Безпека життєдіяльності» за сучасною класифікацією не існує. При цьому даний термін широко використовується у різних сферах для позначення діяльності пов'язаної із забезпеченням безпеки, яка охоплює всю різноманітність діяльності людини з цього напрямку. Дане поняття зазвичай розуміється значно ширше, ніж цивільний захист та охорона праці. Нагадаю, що в свій час таку назву мав обов'язковий (нормативний) предмет у системі вищої освіти. У системі середньої освіти предмет називався «Основи безпеки життєдіяльності», який в подальшому трансформувався у предмет «Основи здоров'я», а сьогодні викладається як інтегрований курс «Здоров'я, безпека і добробут».

Висновки.

У результаті проведеного аналізу встановлено, що підготовка фахівців у сферах охорони праці, цивільного захисту та пожежної безпеки в Україні характеризується розгалуженою та багаторівневою структурою, яка охоплює різні рівні вищої освіти та значну кількість закладів освіти. Водночас виявлено перехідний стан системи класифікації спеціальностей, що проявляється у паралельному функціонуванні старих і нових кодів у ЄДЕБО, зокрема у межах упровадження Постанови КМУ №1392 від 16.12.2022 року.

Показано, що освітні програми спеціальностей, пов'язаних із цивільним захистом, демонструють неоднорідність розподілу здобувачів освіти між закладами вищої освіти, що свідчить про недостатню оптимізацію мережі підготовки фахівців та наявність установ із критично малими контингентами студентів на окремих освітніх рівнях. Це потребує подальшого аналізу доцільності існування окремих освітніх траєкторій.

Підготовка фахівців з охорони праці здійснюється двома шляхами як у межах спеціалізованих освітніх програм, так і в педагогічно-інженерному напрямі. Одночасно підкреслено відмінність між національним трактуванням охорони праці та міжнародною концепцією Occupational Health and Safety, яка має ширший змістовий обсяг.

Окремо зазначено, що поняття «безпека життєдіяльності» зберігає значну науково-прикладну та освітню актуальність, попри відсутність відповідної спеціальності у сучасній класифікації, що свідчить про його інтегративний характер і міжгалузеве використання у формуванні компетентностей з безпеки. Загалом система підготовки фахівців у зазначених сферах потребує подальшої гармонізації, оптимізації освітньої мережі та уточнення змістового наповнення освітніх програм відповідно до сучасних ризиків воєнного та техногенного характеру.

Література

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей» від 16 грудня 2022 р. № 1392. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1021-2024-%D0%BF#Text>
2. Постанова Кабінету Міністрів України №266 від 29.04.2015 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей...» (редакція від 25.10.2019) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF/ed20191025>
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29 квітня 2015 р. № 266. (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. № 1021) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>
4. Єдина державна електронна база з питань освіти (ЄДЕБО) <https://registry.edbo.gov.ua/>

ЗМІСТ

Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців і вчених вищої кваліфікації у сферах безпеки життєдіяльності, охорони праці та цивільного захисту

Відображення вимог щодо охорони праці в галузі інформаційних технологій у стандартах вищої освіти <i>Безсонний В.Л., Третьяков О.В., Дашковська О.В.</i>	5
Система підготовки фахівців у сферах охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту в Україні: сучасний стан і проблеми оптимізації <i>Заплатинський В.М.</i>	7
Особливості професійної підготовки фахівців у сфері безпеки життєдіяльності <i>Корнило І.М., Ветох О.М.</i>	11
Методичні аспекти викладання педіатрії на стоматологічному факультеті <i>Нікітіна Н.О.</i>	12
Передумови та існуючі пропозиції щодо освітніх реформ та розвитку науки під час і після війни <i>Беспалова А.В.</i>	16
Оцінювання професійної компетенції майбутніх фахівців в міжнародному університеті <i>Нікітіна Н.О., Кукушкін В.Н.</i>	19
Навчальна підготовка та професійний розвиток особистості майбутніх фахівців у сфері цивільного захисту <i>Кузан М.В., Дашковська О.П.</i>	22
Особливості формування безбар'єрного середовища для житлових і громадських будівель: входні двері <i>Книш О.І., Постернак О.С.</i>	24
Міждисциплінарна конференція як інструмент активного навчання: організація командної взаємодії студентів через обговорення комплексних проблем на стику різних медичних дисциплін <i>Нікітіна Н.О.</i>	28

Комп'ютерно-інтегровані технології у сфері охорони праці <i>Калашник М.О., Буц Ю.В.</i>	30
Впровадження стратегій активного навчання до освітнього процесу університету залізничного транспорту <i>Григор'єва Є.С., Гармаш Б.К., Катковнікова Л.А.</i>	33
Вплив тотального використання штучного інтелекту на інтелектуально-психологічну деградацію людей <i>Хотін С. Ю.</i>	36
Засоби, методи та перспективні технології для забезпечення безпеки життєдіяльності та цивільного захисту в умовах воєнного стану	
Інноваційний інструмент формування культури безпечної життєдіяльності в умовах воєнного часу <i>Гвоздій С. П., Рижко І. Л., Поліщук Л. М., Устянська О. В.</i>	41
Джерела радіаційного забруднення в будівництві: вплив на людину та методи боротьби <i>Літковська М.В., Дашковська О.П.</i>	44
Методологічні засади моніторингу системи охорони праці <i>Шевченко В.В., Романюк О.В.</i>	49
Головні напрямки науки та техніки в області БЖД <i>Беспалова А.В., Бойко В</i>	52
Відповідність будівельних об'єктів вимогам до фізичної безбар'єрності <i>Постернак І.М., Постернак О.С., Постернак С.О.</i>	54
Врахування викликів воєнного часу як умова дієвого управління охороною праці в готельно-ресторанних закладах <i>Глінчук Ю. О.</i>	58
Вплив інтервалу очищення світильників виробничих приміщень на рівень освітленості <i>Шаталов О.С., Кусковець С.Л., Курсик О.М.</i>	60

Особливості комунікації і психосоціальної допомоги ветеранам війни 62
Ус М.І

Автоматизація виробничих процесів як інструмент підвищення безпеки персоналу 65
Горностаї О.Б.

Профілактика виробничого травматизму

1. Аналіз ергономічних характеристик робочого місця оператора як чинників професійних захворювань та травматизму 70
Шмалей С. В., Редька І.В., Корженевський С. В.

Реабілітація дітей, які страждають на післонефрит 74
Нікітіна Н.О., Кукушкін В.Н.

Роль реклами обладнання у рівні виробничого травматизму в закладах громадського харчування 77
Перетяка С.М.

Актуальні питання аномалії кількості нирок 80
Нікітіна Н.О., Кукушкін В.Н.

Геометрія замкненого будівельного майданчика: невидимий фактор впливу шумозахисту 83
Книш О.І., Гарбалінська К.Р.

Профілактика військового травматизму в умовах військового стану. 85
Табуненко В.О.

Ауралізація будівельної ділянки або як звук допомагає будувати безпечно та ефективно 88
Книш О.І., Бойко В.В.

7. Рівень дорожнього травматизму серед пішоходів в Україні 90
Писаревська С.В., Кім Л.Я., Ващук В.В.

Недискримінація та інклюзія як складові управління психосоціальними ризиками на робочому місці 92
Шароватова О.П.

Occupational Safety in the United States <i>Vladimir Zagorodnyuk</i>	94
Безпекова складова при реконструкції окремих будівель і кварталів в стислих умовах забудови <i>Митинський В.М.</i>	197
Пожежна та техногенна безпека	
Оновлення державних будівельних норм у сфері протипожежного захисту <i>Постернак І.М., Постернак О.С., Постернак С.О.</i>	100
3D-оптимізація геометрії шумозахисних берушів для робітників будівельної галузі <i>Книш О.І., Духіна В.С.</i>	103
Управління ризиками виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру та пожеж <i>Неменуца С.М., Лисюк В.М.</i>	106
Порядок застосування термохімічних олівців для оперативного відновлення підйомно-транспортних механізмів під час рятувальних та аварійних робіт <i>Санников Є.В.</i>	108
Fire safety on tankers <i>Vespalov Andri</i>	112
Технологічні методи забезпечення якісних характеристик виробів із матеріалів, схильних до дефектоутворення на фінішних операціях <i>Усов А.В., Зайчик Ю.І, Левченко І. О.</i>	115
Використання ВІМ-технологій для підвищення безпеки праці на будівництві <i>Ветох О.М., Корнило І.М.</i>	117
Аналітичне дослідження переходу горіння у вибух для систем підтримки прийняття рішень у сфері вибухозахисту <i>Волков В. Е.</i>	119

Оцінка відповідності правил пожежної безпеки для закладів освіти вимогам чинних нормативно-правових актів <i>Шаталов О.С., Кусковець С.Л., Жиліна А.С.</i>	121
Встановлення показника електропровідності струменів вогнегасних речовин <i>Цапко Ю.В., Цапко О.Ю., Бондаренко О.П., Бердник О.Ю.</i>	123
Управління охороною праці та промисловою безпекою	
Управління охороною праці на залізничному транспорті в контексті соціально-економічної ефективності <i>Козодой Д.С., Гриценко Н.В.</i>	128
Організація контролю охорони праці в Німеччині та Україні. <i>Файзуліна О.А., Каранетре Д.О.</i>	131
Безпечна експлуатація сталевих канатів, сучасні підходи та рекомендації <i>Чумаченко Т.В., Фролкін А. П.</i>	133
Psychological foundations of safety culture as a component of occupational health and safety management systems <i>Lipskyi V.V., Lipska Y.V.</i>	136
Просторово-часові особливості шумового забруднення міського середовища на прикладі району Холодної Гори м. Харкова <i>Шевченко Т.Ю., Некос А.Н., Безсонний В.Л</i>	140
Інституційна двоконтурна модель управління охороною праці в Німеччині <i>Файзуліна О.А.</i>	142
Аналіз та оцінювання виробничих ризиків у будівельному виробництві <i>Ветох О.М., Бужинський І.Ю..</i>	143
Динаміка виносних потоків із оборотної системи охолодження теплових електростанцій <i>Гасвський В.Р., Филипчук В.Л., Прищепка А.М.</i>	147

Особливості використання методів HAZID, HAZOP, FMEA у будівельній галузі	
<i>Пастухова С.В., Кузнєцов В.А.</i>	150
Шкідливий вплив генераторів на довкілля та здоров'я людини	
<i>Вацук В.В., Писаревська С. В., Яремко З. М.</i>	152
Управління виконавчими органами сміттєвозів за допомогою програмного забезпечення	
<i>Василинич М. В., Березюк О.В.</i>	155
Перспективи використання АІ при перевірці інформаційних моделей будівель й споруд	
<i>Балдук Г.П., Беспалова А.В., Балдук П.Г.</i>	158
Дослідження кінетики набору міцності модифікованих відходами шлакопортландцементів	
<i>Бондаренко О.П., Анопко Д.В.</i>	160
Safety management in towage, offshore and ocean operations: practical experience of basnav shipping & engineering company	
<i>Andrii Bilozir, Vitalii Kaminskyi</i>	163
Управління екологічною безпекою	
Управління екологічною безпекою як маркетинговий чинник імплементації в будівельну галузь положень європейського зеленого курсу	
<i>Сахацький М.П., Запша Г.М., Каранетре Д.О.</i>	167
Гібридна інтелектуальна система моніторингу поверхневих вод як інструмент управління екологічною безпекою	
<i>Безсонний В.Л., Максименко В.О.</i>	172
Оцінювання якості зрошувальних вод на головному водозаборі Білгород-Дністровської зрошувальної системи за агрономічними критеріями для краплинного зрошення	
<i>Блажко А.П.</i>	174
Екологічні та технічні вимоги до бетонних заповнювачів із вторинної сировини.	
<i>Майстренко О.Ф.</i>	177

Сучасні композитні матеріали в архітектурі та будівництві: шлях до сталого розвитку та екологічної безпеки <i>Карпюк І.А., Карпюк М.В., Медведєва С.Д.</i>	178
Управління відходами в системі екологічного управління промислового об'єкта <i>Сторожук В. М., Сомар Г. В., Соколовський І. А., Ференц О.</i>	180
Екологічні переваги АСП: запобігання корозійному забрудненню бетонних конструкцій та ґрунтів <i>Карпюк І.А., Карпюк М.В., Медведєва С.Д.</i>	183
Система управління екологічною безпекою <i>Корнило І.М., Данелюк В.І., Горбулінський В.М.</i>	184
Екологічна оцінка вмісту важких металів у молоці та молочних продуктах місцевого походження <i>Доронін Д.В., Некос А.Н., Безсонний В.Л.</i>	187
Забезпечення екологічної безпеки будівництва <i>Олійник Н.В.</i>	189
Правила повторного використання та рециклінгу будівельних відходів <i>Постернак І.М., Постернак О.С., Постернак С.О.</i>	191
Управління екологічною частиною програм і проєктів відновлення та розвитку України і її основних елементів <i>Редкін О.В.</i>	194
Сезонна мінливість якості атмосферного повітря як чинник формування екологічних ризиків у містах (на прикладі ФРАНКФУРТА-НА-МАЙНІ) <i>Комар С.Р., Некос А.Н., Безсонний В.Л.</i>	198
Стратегія забезпечення життєстійкості об'єктів критичної гідро інфраструктури в умовах каскадних техногенних загроз <i>Уряднікова І.В.</i>	200

**Пошук інноваційної концепції розвитку для досягнення
балансу між використанням обмежених ресурсів та
збереженням цілісності землі**

Григор'єва Є.С., Гармаш Б.К., Дюмін Е.С

203

Електронне наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ, БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

**Матеріали VIII Міжнародної
науково-практичної конференції**

**28-29 квітня 2026 року
м. Одеса**